

UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM YANG BARU

Oleh
Prof. Ahmad Ibrahim

SEMINAR PERUNDANGAN ISLAM

PADA
24 OGOS 1986 BERSAMAAN 18 DHUL-HIJJAH 1406

TEMPAT
DEWAN ANTARABANGSA HOTEL MERLIN, KUALA LUMPUR

TEMA
"KE ARAH PENGISLAMAN
UNDANG-UNDANG"

Kertaskerja 111

"UNDANG-UNDANG KEKELUARGAAN
ISLAM YANG BARU"

Oleh Profesor Dato' Ahmad Ibrahim
(Sheikhul Kulliyyah Undang-undang UIA)

ABIM

(Angkatan Belia Islam Malaysia)

MUSLIM YOUTH MOVEMENT OF MALAYSIA

* Kertaskerja ini dibentangkan di Seminar Perundangan Islam Anjuran Angkatan Belia Islam Malaysia (ABIM) pada 24 hb. Ogos 1986 bertempat di Hotel Merlin Kuala Lumpur.

UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM YANG BAHARU *

Oleh
Prof. Ahmad Ibrahim

Di dalam kes Re Ding Do Ca (1966)2 MLJ 220 Ketua Hakim Negara Thomson telah berkata -

"Perkara amnya undang-undang keluarga di Malaysia dan khasnya mengenai perkahwinan, perceraian dan warisan, sangat memerlukan perhatian-perhatian badan perundangan. Setakat orang-orang yang menganuti agama Islam kedudukan boleh juga dikatakan jelas. Akan tetapi setakat orang Cina undang-undang yang ditadbirkan oleh Mahkamah agaknya berlainan dari undang-undang yang telah terdapat atau sedang berlaku di negeri Cina. Kedudukan yang sama terdapat juga setakat orang-orang yang mengikut agama Hindu oleh kerana wujudnya Hindu Marriage Act, 1955, di India. Perkara-perkara yang terlibat adalah perkara yang menjadi asas kepada undang-undang mengenai keluarga, yang mana adalah pokok masyarakat yang bertamaddun dan wujudnya masyarakat yang bertamaddun itu memerlukan perkara-perkara itu diperuntukkan dengan jelas tanpa apa-apa keraguan oleh perundangan yang encerminkan hasrat kaum-kaum yang terlibat dan menentukan hak-hak individu dengan tidak memerlukan tindakan guaman."

Seruan itu telah diterima baik dan satu Pesuruhjaya Di Raja telah ditubuhkan pada tahun 1970 untuk mengkaji undang-undang perkahwinan dan perceraian mengenai orang-orang bukan Islam. Pengerusi Pesuruhjaya itu ialah Hakim Besar pada masa itu, H.T. Ong. Syor-syor dan cadangan-cadangan yang dibuat oleh Pesuruhjaya itu telah dipertimbangkan oleh Kerajaan dan pada amnya diterima. Kemudiannya Akta Pembaharuan Undang-Undang (Perkahwinan dan Perceraian) 1976 telah diperbuat dan Akta itu berjalan kuatkuasanya dari 1 Mac 1982.

Sungguhpun Ketua Hakim Negara pada tahun 1966 itu telah menyebutkan bahawa kedudukan undang-undang Keluarga setakat orang-orang Islam boleh dikatakan jelas, namun demikian terdapat banyak kecacatan di dalam pentadbiran Undang-Undang Islam di Malaysia. Oleh kerana Undang-Undang Islam termasuk di bawah kuasa Kerajaan Negeri, tiap-tiap negeri di Malaysia mempunyai undang-undang yang berasingan mengenai pentadbiran Undang-Undang Keluarga Islam. Sungguhpun enakmen-enakmen itu telah mengikut bentuk yang agak sama dan terdapat banyak persamaan antara undang-undang itu, sebaliknya pula terdapat banyak perbezaan, yang ada kalanya penting, antara undang-undang itu. Tiap-tiap negeri mempunyai sistem mahkamah-mahkamah sendiri untuk pentadbiran undang-undang Islam dan undang-

* Kertaskerja ini dibentangkan di Seminar Perundangan Islam Anjuran Angkatan Belia Islam Malaysia (ABIM) pada 24 hb. Ogos 1986 bertempat di Hotel Merlin Kuala Lumpur.

undang itu boleh dikatakan ditadbirkan di peringkat negeri oleh mahkamah-mahkamah Kadhi negeri itu. Undang-undang itu yang digubal pada masa penjajahan dahulu memerlukan pembaharuan untuk menjelaskan undang-undang itu dan menyelaraskan undang-undang itu antara negeri-negeri di Malaysia.

Usaha telah diambil oleh Kerajaan Persekutuan untuk mengadakan perundangan bagi pentadbiran Undang-undang Keluarga Islam yang boleh menjadi contoh kepada negeri-negeri. Sebuah Jawatankuasa telah ditubuhkan untuk menggubal undang-undang itu dan di dalam usaha itu Allahyarham Tengku Malik dari Jabatan Peguam Negara telah memainkan peranan yang penting. Di dalam menggubal undang-undang rujukan telah dibuat kepada Law Reform (Marriage and Divorce) Bill dan usaha diambil untuk menyesuaikan dan mengubah peruntukan-peruntukan itu supaya tidak bercanggah dengan ajaran Islam. Rujukan juga telah dibuat kepada perundangan di Singapura, Mesir, India dan Pakistan. Rang Undang-undang yang disiapkan itu telah dipersembahkan kepada Majlis Raja-Raja dan selepas ianya diterima pada dasarnya telah dikemukakan kepada tiap-tiap negeri untuk perbincangan dan penerimaannya.

Antara negeri yang awal menerima cadangan itu ialah Kedah. Satu seminar di peringkat kebangsaan telah diadakan untuk membincang bukan sahaja Undang-undang Keluarga Islam akan tetapi juga Undang-undang Jenayah Islam. Kemudiannya satu jawatankuasa telah ditubuhkan yang dianggotai oleh pegawai Pejabat Ugama, lain-lain Ulama, Penasihat Undang-undang Negeri dan lain-lain pegawai perundangan. Beberapa ahli Jawatankuasa itu telah dikirim ke negeri-negeri Islam untuk mengkaji undang-undang di negeri-negeri itu. Hasilnya Rang Undang-undang Keluarga Islam telah diluluskan di Majlis Undangan Negeri dalam tahun 1979. Undang-undang itu telah diperkenankan oleh Sultan Kedah pada 12 Disember 1983 dan telah disiarkan sebagai Enakmen Undang-undang Keluarga Islam, 1979 pada tahun 1984 (No. 1 Tahun 1984).

Dalam pada itu negeri-negeri lain juga telah mempertimbangkan cadangan undang-undang itu. Di Kelantan suatu jawatankuasa telah ditubuhkan dianggotai oleh wakil Kerajaan Negeri, wakil Jabatan Ugama, termasuk Timbalan Mufti dan Kadhi Besar dan dua wakil dari Fakulti Undang-undang, Universiti Malaya. Rang Undang-undang yang dikemukakan oleh Jawatankuasa itu telah diterima dan diperbuat sebagai Enakmen Keluarga Islam, 1983 (No. 1 Tahun 1983).

Di Wilayah Persekutuan juga suatu Jawatankuasa telah ditubuhkan untuk membincang cadangan undang-undang itu. Jawatankuasa itu selain dari Mufti, Kadhi Besar dan pegawai Pejabat Agama dianggotai juga oleh dua Professor dari Universiti Malaya dan wakil Wanita UMNO. Kemudiannya Akta Undang-undang Keluarga Islam (Wilayah Persekutuan), 1984 Akta 303 telah diperbuat.

Sungguhpun tujuan asal ialah mengadakan undang-undang yang sama dan selaras antara negeri-negeri, perkara ini sayangnya tidak tercapai sepenuhnya. Terdapat ada perbezaan antara undang-undang yang diperbuat di Kedah, Kelantan dan Wilayah Persekutuan. Ini disebabkan oleh cara menggubal undang-undang itu oleh jawatankuasa berasingan di tiap-tiap negeri. Enakmen di negeri Kedah, sungguhpun ia yang pertama sekali diluluskan di Majlis Perundangan Negeri, telah disiarkan selepas perundangan yang diadakan di Kelantan dan di Wilayah Persekutuan. Oleh kerana itu kita dapati negeri-negeri lain telah mengikut contoh Kelantan atau Wilayah Persekutuan. Pada tahun 1983 Negeri Sembilan telah adakan Enakmen Undang-undang Keluarga Islam (Negeri Sembilan), 1983 (No. 7 Tahun 1983) yang mana mengikut draf undang-undang di Wilayah Persekutuan. Sebaliknya Melaka telah mengadakan Enakmen Undang-undang Keluarga Islam, 1983, (No. 8 Tahun 1983) yang mengikut beberapa peruntukan di dalam undang-undang di Kelantan. Pada tahun 1984 telah diadakan Enakmen Undang-undang Keluarga Islam di Perak (No. 13 Tahun 1984) dan Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam di Selangor (No. 4 Tahun 1984) yang dua-duanya mengikut undang-undang di Wilayah Persekutuan; begitu juga Pulau Pinang telah mengikut undang-undang di Wilayah Persekutuan dengan adanya Enakmen Undang-undang Keluarga Islam (Pulau Pinang), 1985 (No. 2 Tahun 1985). Trengganu telah mencadang Enakmen Undang-undang Keluarga Islam, yang pada amnya mengikut undang-undang di Wilayah Persekutuan sungguhpun terdapat beberapa perbezaan. Setakat ini negeri-negeri lain di Malaysia - Perlis, Pahang, Johor, Sabah dan Sarawak - belum lagi menunjukkan minat mengikut undang-undang yang sama itu. Perbezaan di dalam undang-undang yang sama masih terdapat di dalam Undang-undang Keluarga di Malaysia.

as. Ktan
+ WP

Di dalam kertas kerja ini undang-undang di Wilayah Persekutuan diambil sebagai contoh dan beberapa perkara yang penting dihuraikan.

Akta Undang-undang Keluarga Islam (Wilayah Persekutuan) 1984 ialah satu Akta bagi mengkanunkan peruntukan-peruntukan tertentu Undang-undang Keluarga Islam mengenai perkahwinan, perceraian, nafkah, penjagaan dan lain-lain perkara berkaitan dengan kehidupan keluarga.

Kecuali sebagaimana diperuntukkan dengan nyata selainnya, Akta itu terpakai bagi semua orang Islam yang tinggal dalam Wilayah Persekutuan dan bagi semua orang Islam yang bermastautin dalam Wilayah Persekutuan tetapi tinggal di luar Wilayah Persekutuan.

(S. 4)

Tiada apa-apa jua dalam Akta itu boleh menyentuh sahnyanya sesuatu perkahwinan Islam yang telah diakadnikahkan di bawah mana-mana jua undang-undang di mana-mana jua pun sebelum tarikh yang ditetapkan.

WP (1984) not yet
enforced.

Perkahwinan sedemikian, jika sah di bawah undang-undang yang di bawahnya ia telah diakadnikahkan, hendaklah disifatkan sebagai didaftarkan di bawah Akta itu.

Tiap-tiap perkahwinan sedemikian, melainkan jika tidak diakui di bawah undang-undang yang di bawahnya ianya telah diakadnikahkan, hendaklah berterusan sehingga dibubarkan -

- a) dengan kematian salah seorang daripada pihak-pihak yang berkahwin itu;
  - b) dengan apa-apa talaq sebagaimana yang dilafazkan di bawah Akta itu;
  - c) dengan perintah Mahkamah yang layak berbidangkuasa; atau
  - d) dengan penetapan pembatalan yang dibuat oleh Mahkamah yang layak berbidangkuasa.
- (S. 6)

Sesuatu perkahwinan di Wilayah Persekutuan hendaklah mengikut peruntukan Akta itu dan hendaklah diakadnikahkan mengikut Hukum Syara' oleh -

- a) wali di hadapan Pendaftar;
- b) wakil wali di hadapan dan dengan kebenaran Pendaftar; atau
- c) Pendaftar sebagai wakil wali.

Jika sesuatu perkahwinan itu melibatkan seorang perempuan yang tiada mempunyai wali dari nasab, mengikut Hukum Syara', perkahwinan itu hendaklah diakadnikahkan hanya oleh wali Raja.

(S. 7)

Tiada sesuatu perkahwinan boleh diakadnikahkan atau didaftarkan di bawah Akta itu jika lelaki itu berumur kurang daripada lapan belas tahun atau perempuan itu berumur kurang daripada enam belas tahun kecuali jika Hakim Syariah telah memberi kebenarannya secara bertulis dalam hal keadaan tertentu.

(S. 8)

Pertalian yang melarang perkahwinan oleh sebab nasab, pertalian kahwin dan sususuan telah disebutkan satu persatu mengikut Hukum Syarak.

Diperuntukkan juga tiada seseorang lelaki boleh mempunyai dua isteri pada satu masa jika isteri-isteri itu adalah bertalian antara satu sama lain melalui nasab, pertalian kahwin, atau susuan dan pertalian itu adalah dari jenis yang, jika salah seorang daripada mereka adalah seorang lelaki, menjadikan perkahwinan antara mereka tetap tidak sah di sisi Hukum Syara'.

(S. 9)

Tiada seseorang lelaki boleh berkahwin dengan seseorang bukan Islam kecuali seorang Kitabiyah.

Tiada seseorang perempuan boleh berkahwin dengan seseorang bukan Islam.

(S. 10)

i Kitabiyah ertinya --

- a) seorang perempuan dari keturunan Bani Ya'qub;
- b) seorang perempuan Nasrani dari keturunan orang-orang Nasrani sebelum Nabi Muhammad menjadi Rasul; atau
- c) seorang perempuan Yahudi dari keturunan orang-orang Yahudi sebelum Nabi 'Isa menjadi Rasul;

*original
disdik*

(S. 2) *cf Ktan Enach - tidak ditakrifkan kitabiyah / diselut pkn i*

Sesuatu perkahwinan adalah tidak sah melainkan jika cukup semua syarat yang perlu, menurut Hukum Syara', untuk menjadikannya sah.

(S. 11)

Sesuatu perkahwinan yang bersalahan dengan Akta itu tidak boleh didaftarkan di bawah Akta itu.

(S. 12)

Sesuatu perkahwinan adalah tidak diakui dan tidak boleh didaftarkan di bawah Akta ini melainkan kedua-dua pihak kepada perkahwinan itu telah bersetuju terhadapnya, dan sama ada -

- a) wali pihak perempuan telah bersetuju terhadap perkahwinan itu mengikut Hukum Syara'; atau

- b) Hakim Syariah yang mempunyai bidangkuasa di tempat di mana pihak perempuan itu bermastautin atau seseorang yang diberi kuasa secara am atau khas bagi maksud itu oleh Hakim Syariah itu telah, selepas penyiasatan wajar di hadapan semua pihak yang berkenaan, memberi persetujuannya terhadap perkahwinan itu oleh wali Raja mengikut Hukum Syara'; persetujuan tersebut boleh diberi jika perempuan tiada mempunyai wali dari nasab mengikut Hukum Syara'.

cf Ktan - wali mujbir disebn

(S. 13)

Tiada seseorang perempuan boleh, dalam masa perkahwinannya dengan seorang lelaki berterusan, berkahwin dengan seseorang lelaki lain.

Peruntukan dibuat untuk perkahwinan janda yang mana mengikut peruntukan-peruntukan undang-undang yang lama.

(S. 14)

Jika seseorang telah mengikat suatu kontrak pertunangan mengikut Hukum Syara', sama ada secara lisan atau secara bertulis, dan sama ada secara bersendirian atau melalui seorang perantaraan, dan kemudiannya enggan berkahwin dengan

pihak yang satu lagi kepada kontrak itu tanpa apa-apa sebau yang sah manakala pihak yang satu lagi bersetuju berkahwin dengannya, maka pihak yang mungkir adalah bertanggung memulangkan pemberian-pemberian pertunangan, jika ada, atau nilainya dan membayar apa-apa yang telah dibelanjakan dengan suci hati oleh atau untuk pihak yang satu lagi untuk membuat persediaan bagi perkahwinan itu, dan yang demikian boleh dituntut melalui tindakan dalam Mahkamah.

(S. 15)

Apabila dikehendaki untuk mengakhiri sesuatu perkahwinan dalam Wilayah Persekutuan, tiap-tiap satu pihak kepada perkahwinan yang dicadangkan itu hendaklah memohon dalam borang yang ditetapkan untuk kebenaran berkahwin kepada Pendaftar bagi kariah masjid di mana pihak perempuan itu bermastautin.

Jika pihak lelaki bermastautin di kariah masjid yang berlainan dari kariah masjid pihak perempuan, atau bermastautin di mana-mana Negeri, permohonannya hendaklah mengandungi atau disertai dengan kenyataan Pendaftar bagi kariah masjidnya atau oleh pihak berkuasa yang hak bagi Negeri itu, mengikut mana yang berkenaan, yang bermaksud bahawa sejauh yang dapat dipastikannya perkara-perkara yang disebut dalam permohonan itu adalah benar.

Permohonan tiap-tiap satu pihak hendaklah disampaikan kepada Pendaftar sekurang-kurangnya tujuh hari sebelum tarikh yang dicadangkan bagi perkahwinan itu, tetapi Pendaftar boleh membenarkan masa yang lebih singkat dalam mana-mana kes tertentu.

(S. 16)

Tertakluk kepada seksyen 18, Pendaftar, apabila berpuas hati tentang kebenaran perkara-perkara yang disebut dalam permohonan itu, tentang sahnya perkahwinan yang dicadangkan itu, dan, jika pihak lelaki itu sudah berkahwin, bahawa kebenaran yang dikehendaki oleh seksyen 23 telah diberi, hendaklah, pada bila-bila masa selepas permohonan itu dan setelah dibayar fee yang ditetapkan, mengeluarkan kepada pemohon kebenarannya untuk berkahwin dalam borang yang ditetapkan.

(S. 17)

Dalam mana-mana kes berikut iaitu -

- a) jika salah satu pihak kepada perkahwinan yang dicadangkan itu adalah di bawah umur yang dinyatakan dalam seksyen 8; atau
- b) jika pihak perempuan adalah seorang janda yang tersabit oleh seksyen 14(3); atau *janda emas*
- c) jika pihak perempuan tidak mempunyai wali dari nasab mengikut Hukum Syara',

maka Pendaftar hendaklah, sebagai ganti bertindak di bawah seksyen 17, merujuk permohonan itu kepada Hakim Syariah yang mempunyai bidangkuasa di tempat perempuan itu bermastautin.

Hakim Syariah, apabila berpuas hati tentang kebenaran perkara-perkara yang disebut dalam permohonan itu dan tentang sahnyanya perkahwinan yang dicadangkan itu dan bahawa kes itu adalah kes yang mewajarkan pemberian kebenaran bagi maksud-maksud seksyen 8, atau kebenaran bagi maksud-maksud seksyen 14(3), atau persetujuannya terhadap perkahwinan itu diakadnikahkan oleh wali Raja bagi maksud-maksud seksyen 13(b), mengikut mana yang berkenaan, hendaklah, pada bila-bila masa selepas permohonan itu dirujukkan kepadanya dan setelah dibayar fee yang ditetapkan, mengeluarkan kepada pemohon kebenarannya untuk berkahwin dalam borang yang ditetapkan.
(S. 18)

Tiada sesuatu perkahwinan boleh diakadnikahkan melainkan suatu kebenaran berkahwin telah diberi -

- a) oleh Pendaftar di bawah seksyen 17 atau oleh Hakim Syariah di bawah seksyen 18, jika perkahwinan itu melibatkan seorang perempuan yang bermastautin dalam Wilayah Persekutuan; atau
- b) oleh pihak berkuasa yang hak bagi sesuatu Negeri, jika perkahwinan itu melibatkan seorang perempuan yang bermastautin di Negeri itu.
(S. 19)

Tiada sesuatu perkahwinan boleh diakadnikahkan kecuali dalam kariah masjid di mana pihak perempuan bermastautin, tetapi Pendaftar atau Hakim Syariah yang memberi kebenaran berkahwin di bawah seksyen 17 atau 18 boleh memberi kebenaran untuk perkahwinan itu diakadnikahkan di tempat lain, sama ada dalam Wilayah Persekutuan atau dalam mana-mana Negeri.

Kebenaran di bawah subseksyen (1) bolehlah dinyatakan dalam kebenaran berkahwin yang diberi itu.

Sesuatu perkahwinan itu bolehlah diakadnikahkan dalam kariah masjid yang lain daripada kariah masjid di mana pihak perempuan bermastautin jika -

- a) dalam hal di mana perempuan itu bermastautin dalam Wilayah Persekutuan, kebenaran berkahwin mengenai perkahwinan itu telah diberi di bawah seksyen 17 atau 18 dan kebenaran untuk perkahwinan itu diakadnikahkan dalam kariah masjid yang lain itu telah diberi di bawah subseksyen (1); atau

- b) dalam hal di mana perempuan itu bermastautin dalam sesuatu Negeri, kebenaran berkahwin mengenai perkahwinan itu dan kebenaran untuk perkahwinan itu diakadnikahkan dalam kariah masjid yang lain itu telah diberi oleh pihak berkuasa yang hak bagi Negeri itu.
(S. 20)

Peruntukan dibuat untuk pendaftaran butir-butir mengenai maskahwin dan pemberian.
(S. 21)

Selapas sahaja akadnikah sesuatu perkahwinan dilakukan, Pendaftar hendaklah mencatatkan butir-butir yang ditotapkan dan ta'liq yang ditotapkan atau ta'liq lain bagi perkahwinan itu di dalam Daftar Perkahwinan.

Catatan itu hendaklah diakusaksi oleh pihak-pihak kepada perkahwinan itu, oleh wali, dan oleh dua orang saksi, selain daripada Pendaftar, yang hadir semasa perkahwinan itu diakadnikahkan.

Catatan itu hendaklah kemudiannya ditandatangani oleh Pendaftar itu.
(S. 22)

Tiada seseorang lelaki boleh berkahwin dengan seorang lain dalam masa dia masih beristerikan isterinya yang sedia ada kecuali dengan terlebih dahulu mendapatkan kebenaran secara bertulis kepada Hakim Syariah, dan jika dia berkahwin sedemikian tanpa kebenaran tersebut maka perkahwinan itu tidak boleh didaftarkan di bawah Akta itu.

Peruntukan itu terpakai bagi perkahwinan dalam Wilayah Persekutuan seseorang lelaki yang bermastautin dalam atau di luar Wilayah Persekutuan dan perkahwinan di luar Wilayah Persekutuan seseorang lelaki yang bermastautin dalam Wilayah Persekutuan. *termasuk labuan?*

Permohonan untuk kebenaran hendaklah dikemukakan kepada Mahkamah mengikut cara yang ditotapkan dan hendaklah disertai dengan suatu akuan berkanun menyatakan alasan-alasan mengapa perkahwinan yang dicadangkan itu dikatakan patut dan perlu, pendapatan pemohon pada masa itu, butir-butir komitmennya dan kewajipan dan tanggungan kewangannya yang patut ditentukan, bilangan orang tanggungannya, termasuk orang-orang yang akan menjadi orang tanggungannya berikutan dengan perkahwinan yang dicadangkan itu, dan sama ada izin atau pandangan isteri atau isteri-isterinya yang sedia ada telah diperolehi atau tidak terhadap perkahwinan yang dicadangkan itu.

Apabila menerima permohonan itu, Mahkamah hendaklah memanggil pemohon dan isteri atau isteri-isterinya yang sedia ada supaya hadir apabila permohonan itu didengar, yang hendaklah dilakukan dalam mahkamah tertutup, dan Mahkamah boleh memberi

orang Islam yang diakadnikahkan dahulunya di bawah nama-nama kebenaran yang dipohon itu jika berpuas hati -

- a) bahawa perkahwinan yang dicadangkan itu adalah patut dan perlu, memandangkan kepada, antara lain, hal-hal keadaan yang berikut, iaitu, kemandulan,, keuzuran jasmani, tidak layak dari segi jasmani untuk persetubuhan, sengaja ingkar mematuhi perintah untuk pemulihan hak-hak persetubuhan, atau gila di pihak isteri atau isteri-isteri yang sedia ada;
- b) bahawa pemohon mempunyai kemampuan yang membolehkan dia menanggung, sebagaimana dikhendaki oleh Hukum Syara', semua isteri dan orang tanggungannya, termasuk orang-orang yang akan menjadi orang-orang tanggungannya berikutan dengan perkahwinan yang dicadangkan itu;
- c) bahawa pemohon akan berupaya memberi layanan sama rata kepada semua isterinya mengikut kehendak Hukum Syara';
- d) bahawa perkahwinan yang dicadangkan itu tidak akan menyebabkan darar syarie kepada isteri atau isteri-isteri yang sedia ada; dan
- e) bahawa perkahwinan yang dicadangkan itu tidak akan merendahkan secara langsung atau secara tidak langsung taraf kehidupan yang telah dinikmati dan dijangka dengan munasabah akan dinikmati seterusnya oleh isteri atau isteri-isteri dan orang-orang tanggungannya yang sedia ada sekiranya perkahwinan itu tidak berlaku.

Satu salinan permohonan dan akuan berkanun yang dikhendaki hendaklah disampaikan bersama dengan surat panggilan ke atas tiap-tiap isteri yang sedia ada.

Mana-mana pihak yang terkilan atau tidak puas hati dengan apa-apa keputusan Mahkamah boleh merayu terhadap keputusan itu mengikut cara yang diperuntukkan dalam Enakmen Pentadbiran bagi rayuan dalam perkara sivil.

Seseorang yang berkahwin bersalahan dengan peruntukan itu hendaklah membayar dengan serta merta semua jumlah mas kahwin dan pemberian yang kena dibayar kepada isteri atau isteri-isteri yang sedia ada, dan jumlah itu, jika tidak dibayar sedemikian, boleh dituntut sebagai hutang.

(S. 23)

Jika salah satu pihak kepada sesuatu perkahwinan itu bertau Peruntukan dibuat untuk akad nikah perkahwinan di kedutaan dsb. Malaysia di luar negeri.

(S. 24)

Bahagian III Akta itu membuat peruntukan untuk pendaftaran perkahwinan termasuk perlantikan pegawai, buku dan daftar mengenai perkahwinan dan pendaftaran perkahwinan luar negeri oleh orang yang bermastautin dalam Wilayah Persekutuan. Peruntukan juga dibuat untuk pendaftaran sukarela perkahwinan

orang Islam yang diakadnikahkan dahulunya di bawah mana-mana undang-undang.

Tiada apa-apa jua dalam Akta itu atau dalam kaedah-kaedah yang dibuat di bawah Akta ini boleh ditafsirkan sebagai menjadikan diakui atau tidak diakui sesuatu perkahwinan semata-mata oleh sebab ianya telah didaftarkan, yang mana, sebaliknya, acalah tidak diakui atau diakui.
(S. 34)

Bahagian IV Akta itu mengenai penalti dan pelbagai peruntukan berhubung dengan akaunikan dan pendaftaran perkahwinan.

Kecuali jika dibenarkan oleh Hukum Syara', seseorang yang menggunakan apa-apa kekerasan atau ugutan -

- a) untuk memaksa seseorang berkahwin bertentangan dengan kemahuannya; atau
- b) untuk menahan seseorang lelaki yang telah mencapai umur lapan belas tahun atau seseorang perempuan yang telah mencapai umur enam belas tahun dari berkahwin dengan sahnya,

adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.
(S. 37)

Bahagian V ialah mengenai pembubaran perkahwinan. Kecuali sebagaimana diperuntukkan selainnya dengan nyata, tiada apa-apa jua dalam Akta itu membolehkan Mahkamah membuat sesuatu perintah perceraian atau perintah mengenai perceraian atau membenarkan seseorang suami melafazkan talaq kecuali -

- a) jika perkahwinan itu telah didaftarkan atau disifatkan sebagai didaftarkan di bawah Akta ini;
- b) jika perkahwinan itu telah dilangsungkan mengikut Hukum Syara'; dan
- c) jika bermastautin salah satu pihak kepada perkahwinan pada masa permohonan itu diserahkan adalah dalam Wilayah Persekutuan.

(S. 45)

Jika salah satu pihak kepada sesuatu perkahwinan itu murtad atau memeluk sesuatu kepercayaan lain daripada Islam, maka perbuatan yang demikian tidak boleh dengan sendirinya berkuatkuasa membubarkan perkahwinan itu melainkan dan sehingga disahkan sedemikian oleh Mahkamah.

Jika salah satu pihak kepada sesuatu perkahwinan bukan Islam memeluk agama Islam, maka perbuatan yang demikian tidak boleh dengan sendirinya berkuatkuasa membubarkan perkahwinan itu

melainkan dan sehingga disahkan sedemikian oleh Mahkamah.
(S. 46)

Seseorang suami atau seseorang isteri yang hendak bercerai hendaklah menyerahkan suatu permohonan untuk perceraian kepada Mahkamah dalam borang yang ditetapkan, disertai dengan suatu akuan berkanun mengandungi -

kedua
pihak
terb.

- a) butir-butir mengenai perkahwinan itu dan nama, umur dan jantina anak-anak, jika ada, hasil dari perkahwinan itu;
- b) butir-butir mengenai fakta-fakta yang memberi bidangkuasa kepada Mahkamah;
- c) butir-butir mengenai apa-apa prosiding yang dahulu mengenai hal ehwal suami isteri antara pihak-pihak itu, termasuk tempat prosiding itu;
- d) suatu pernyataan tentang sebab-sebab hendak bercerai;
- e) suatu pernyataan tentang sama ada apa-apa, dan, jika ada, apakah langkah-langkah yang telah diambil untuk mencapai perdamaian;
- f) syarat apa-apa perjanjian berkenaan dengan nafkah dan tempat kediaman bagi isteri dan anak-anak dari perkahwinan itu, jika ada, peruntukan bagi pemeliharaan dan penjagaan anak-anak dari perkahwinan itu, jika ada, dan pembahagian apa-apa aset yang diperolehi melalui usaha bersama pihak-pihak itu, jika ada, atau, jika tiada, sesuatu persetujuan tersebut telah tercapai, cadangan pemohon mengenai hal-hal itu; dan
- g) butir-butir mengenai perintah yang diminta.

Selepas menerima sesuatu permohonan untuk perceraian, Mahkamah hendaklah menyebabkan satu saman diserahkan kepada pihak yang satu lagi itu bersama dengan satu salinan permohonan itu dan akuan berkanun yang dibuat oleh pemohon, dan saman itu hendaklah mengarahkan pihak yang satu lagi itu hadir di hadapan Mahkamah untuk membolehkan Mahkamah menyiasat sama ada pihak yang satu lagi itu bersetuju atau tidak terhadap perceraian itu.

Jika pihak yang satu lagi itu bersetuju terhadap perceraian itu dan Mahkamah berpuas hati selepas penyiasatan yang wajar bahawa perkahwinan itu telah berpecahbelah dengan tidak dapat dipulihkan, maka Mahkamah hendaklah menasihatkan suami supaya melafazkan satu talaq di hadapan Mahkamah.

s. 53
LRA.

Mahkamah hendaklah merekodkan hal satu talaq itu, dan hendaklah menghantar satu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

Jika pihak yang satu lagi itu tidak bersetuju terhadap perceraian itu atau jika Mahkamah berpendapat bahawa ada kemungkinan yang munasabah bagi suatu perdamaian antara pihak-pihak itu, Mahkamah hendaklah dengan seberapa segera yang boleh melantik suatu jawatankuasa pendamai terdiri daripada seorang Pegawai Agama sebagai pengerusi dan dua orang lain, seorang untuk bertindak bagi pihak suami dan seorang bagi isteri, dan merujuk kes itu kepada jawatankuasa itu.

Pada melantik dua orang itu, Mahkamah hendaklah, jika boleh, memberi keutamaan kepada saudara-saudara karib pihak-pihak itu yang tahu akan hal keadaan kes itu.

Mahkamah boleh memberi arahan-arahan kepada jawatankuasa pendamai itu tentang hal menjalankan perdamaian itu dan ia hendaklah menjalankannya mengikut arahan-arahan itu.

Jika jawatankuasa itu tidak dapat bersetuju atau jika Mahkamah tidak berpuas hati tentang cara ia menjalankan perdamaian itu, Mahkamah boleh memecat jawatankuasa itu dan melantik jawatankuasa lain bagi menggantikannya.

Jawatankuasa itu hendaklah berusaha mencapai perdamaian dalam tempoh enam bulan dari tarikh ia dibentuk atau dalam tempoh yang lebih lama mengikut sebagaimana yang dibenarkan oleh Mahkamah.

Jawatankuasa itu hendaklah meminta pihak-pihak itu hadir dan hendaklah memberi tiap-tiap seorang dari mereka peluang untuk didengar dan boleh mendengar mana-mana orang lain dan membuat apa-apa penyiasatan yang difikirkannya patut dan boleh, jika ia fikirkan perlu, menangguhkan prosidingnya dari semasa ke semasa.

Jika jawatankuasa pendamai itu tidak dapat mencapai perdamaian dan tidak dapat memujuk pihak-pihak itu supaya hidup semula bersama sebagai suami isteri, jawatankuasa itu hendaklah mengeluarkan satu perakuan tentang hal yang demikian itu dan boleh melampirkan pada perakuan itu apa-apa syor yang difikirkannya patut berkenaan dengan nafkah dan penjagaan anak-anak belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada, berkenaan dengan pembahagian harta, dan berkenaan dengan hal-hal lain berhubungan dengan perkahwinan itu.

Tiada seseorang penguambela dan peguamcara boleh hadir atau bertindak bagi mana-mana pihak dalam sesuatu prosiding di hadapan sesuatu jawatankuasa pendamai dan tiada sesuatu pihak boleh diwakili oleh sesiapa jua, selain dari seorang ahli keluarganya yang karib, tanpa kebenaran jawatankuasa pendamai itu.

Jika jawatankuasa itu melaporkan kepada Mahkamah bahawa perdamaian telah tercapai dan pihak-pihak itu telah hidup

semula bersama sebagai suami isteri, Mahkamah hendaklah menolak permohonan untuk perceraian itu.

Jika jawatankuasa mengemukakan kepada Mahkamah suatu perakuan bahawa ia tidak dapat mencapai perceraian dan tidak dapat memujuk pihak-pihak itu supaya hidup semula bersama sebagai suami isteri, Mahkamah hendaklah menasihatkan suami yang berkenaan itu melafazkan satu talaq di hadapan Mahkamah, dan jika Mahkamah tidak dapat mendapatkan suami itu hadir di hadapan Mahkamah untuk melafazkan satu talaq, atau jika suami itu enggan melafazkan satu talaq, maka Mahkamah hendaklah merujuk kes itu kepada Hakam untuk tindakan.

Kehendak tentang rujukan kepada suatu jawatankuasa pendamai tidak terpakai dalam sesuatu kes -

- a) di mana pemohon mengatakan bahawa ia telah ditinggal langsung oleh pihak yang satu lagi itu dan tidak tahu di mana pihak yang satu lagi itu berada;
- b) di mana pihak yang satu lagi itu bermastautin di luar Malaysia Barat dan ianya tidak mungkin masuk ke dalam bidangkuasa Mahkamah yang berkenaan itu dalam masa enam bulan selepas tarikh permohonan itu;
- c) di mana pihak yang satu lagi itu sedang dipenjara selama tempoh tiga tahun atau lebih;
- d) di mana pemohon mengatakan bahawa pihak yang satu lagi itu sedang mengidap penyakit otak yang tidak boleh sembuh; atau
- e) di mana Mahkamah berpuas hati bahawa ada hal keadaan yang luarbiasa yang menyebabkan rujukan kepada suatu jawatankuasa pendamai tidak praktik.

Kecuali sebagaimana diperuntukkan kemudiannya sesuatu talaq yang dilafazkan oleh suami atau sesuatu perintah yang dibuat oleh Mahkamah tidak boleh berkuatkuasa sehingga tamat tempoh 'iddah.

Jika isteri hamil pada masa talaq itu dilafazkan atau pada masa perintah itu dibuat, talaq atau perintah itu tidak boleh berkuatkuasa sehingga berakhir kehamilan itu.
(S. 47)

Jika Mahkamah berpuas hati bahawa perkolahian (shiqaq) sentiasa berlaku antara pihak-pihak kepada suatu perkahwinan, Mahkamah boleh melantik, mengikut Hukum Syara', dua orang penimbangtara atau Hakam untuk bertindak bagi pihak suami dan isteri yang berkenaan itu masing-masing.

Pada melantik Hakam itu Mahkamah hendaklah, jika boleh, memberi keutamaan kepada saudara-saudara karib pihak-pihak yang berkenaan itu yang tahu akan hal keadaan kes itu.

Mahkamah boleh memberi arahan-arahan kepada Hakim tentang hal menjalankan penimbangtaraan dan mereka hendaklah menjalankannya mengikut arahan-arahan itu dan Hukum Syara'.

Jika Hakim tidak dapat bersetuju, atau jika Mahkamah tidak puas hati dengan cara mereka menjalankan penimbangtaraan itu, Mahkamah boleh memecat mereka dan melantik Hakim lain bagi menggantikan mereka.

Hakam hendaklah berusaha untuk mendapatkan kuasa penuh daripada prinsipal mereka masing-masing dan boleh, jika kuasa mereka membenarkan, melafazkan satu talaq di hadapan Mahkamah jika dibenarkan sedemikian oleh Mahkamah, dan jika demikian halnya, Mahkamah hendaklah merekodkan lafaz satu talaq itu, dan menghantar satu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

Jika Hakim berpendapat bahawa pihak-pihak itu patut bercerai tetapi tidak dapat memerintahkan perceraian oleh kerana sesuatu sebab, Mahkamah hendaklah melantik Hakim lain dan hendaklah memberi kepada mereka kuasa untuk memerintahkan perceraian dan hendaklah, jika mereka berbuat demikian, merekodkan perintah itu dan menghantarkan satu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.
(S. 48)

Jika suami tidak bersetuju menjatuhkan talaq dengan kerelaannya sendiri, tetapi pihak-pihak itu bersetuju bercerai dengan cara penebusan atau cerai tebus talaq, Mahkamah hendaklah, selepas jumlah bayaran tebus talaq dipersetujui oleh pihak-pihak itu, mengarahkan suami itu melafazkan perceraian dengan cara penebusan, dan perceraian itu adalah ba-in-sughra atau tidak boleh dirujukan.

Mahkamah hendaklah merekodkan cerai tebus talaq itu dengan sewajarnya dan menghantarkan satu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

Jika jumlah bayaran tebus talaq tidak dipersetujui oleh pihak-pihak itu, Mahkamah boleh mentaksirkan jumlah itu mengikut Hukum Syara' dengan memberi pertimbangan kepada taraf dan sumber kewangan pihak-pihak itu.

Jika suami tidak bersetuju bercerai dengan cara penebusan atau tidak hadir di hadapan Mahkamah sebagaimana diarahkan, atau jika Mahkamah berpendapat bahawa ada kemungkinan yang munasabah bagi suatu perdamaian, Mahkamah hendaklah melantik suatu jawatankuasa pendamai sebagaimana diperuntukkan di bawah seksyen 47 dan seksyen itu hendaklah dipakai sewajarnya.

(S. 49)

perkahwinan bahawa suami telah mati pucuk,

Seseorang perempuan yang bersuami boleh, jika berhak mendapat perceraian menurut syarat-syarat surat perakuan ta'liq yang dibuat selepas berkahwin, memohon kepada Mahkamah untuk menetapkan bahawa perceraian yang demikian telah berlaku.

Mahkamah hendaklah memeriksa permohonan itu dan membuat suatu penyiataan mengenai sahnya perceraian itu dan, jika berpuas hati bahawa perceraian itu adalah sah mengikut Hukum Syara', hendaklah mengesahkan dan merekodkan perceraian itu dan menghantar satu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk di didaftarkan.

(S. 50)

Peruntukan dibuat untuk ruju' dan pendaftarannya.

Jika selepas talaq raj'i suami melafazkan ruju' dan isteri telah bersetuju terhadap ruju' itu, isteri boleh, atas permohonan suami, diperintah oleh Mahkamah supaya hidup semula sebagai suami isteri, melainkan jika isteri itu menunjukkan sebab-sebab yang baik mengikut Hukum Syara' sebaliknya, dan, jika demikian halnya, Mahkamah hendaklah melantik suatu jawatankuasa pendamai sebagaimana diperuntukkan di bawah seksyen 47 dan seksyen itu hendaklah dipakai sewajarnya.

Jika selepas talaq raj'i suami melafazkan ruju' tetapi telah tidak bersetuju terhadap ruju' itu kerana sebab-sebab yang dibenarkan oleh Hukum Syara', dia tidak boleh diperintah oleh Mahkamah supaya hidup semula sebagai suami isteri, tetapi Mahkamah hendaklah melantik suatu jawatankuasa pendamai sebagaimana diperuntukkan di bawah seksyen 47 dan seksyen itu hendaklah dipakai sewajarnya.

(S. 51)

Seseorang perempuan yang berkahwin mengikut Hukum Syara' adalah berhak mendapat suatu perintah untuk membubarkan perkahwinan atau untuk fasakh atas satu atau lebih daripada alasan-alasan yang berikut, iaitu -

- a) bahawa tempat di mana beradanya suami telah tidak diketahui selama tempoh lebih daripada satu tahun;
- b) bahawa suami telah cuai atau telah tidak mengadakan peruntukan bagi nafkahnya selama tempoh tiga bulan;
- c) bahawa suami telah dihukum penjara selama tempoh tiga tahun atau lebih;
- d) bahawa suami telah tidak menunaikan, tanpa sebab yang munasabah, kewajipan perkahwinannya (nafkah batin) selama tempoh satu tahun;
- e) bahawa suami telah mati pucuk pada masa perkahwinan dan masih lagi sedemikian dan isteri tidak tahu pada masa

perkahwinan bahawa suami telah mati pucuk;

- f) bahawa suami telah gila selama tempoh dua tahun atau sedang mengidap penyakit kusta atau vitiligo atau sedang mengidap penyakit kelamin dalam keadaan boloh berjangkit;
- g) bahawa isteri, setelah dikahwinkan oleh bapa atau datuknya sebelum ia mencapai umur enam belas tahun, menolak perkahwinan itu sebelum mencapai umur lapan belas tahun, dan ia belum disetubuhi oleh suaminya itu;
- h) bahawa suami menganiayainya, iaitu, antara lain -
  - i) lazim menyakiti atau menjadikan kehidupannya menderita disebabkan oleh kelakuan aniaya; atau
  - ii) berkawan dengan perempuan-perempuan jahat atau hidup berperangai keji mengikut pandangan Hukum Syara'; atau
  - iii) cuba memaksa isteri hidup secara lucuh; atau
  - iv) melupuskan harta isteri atau melarang isteri itu dari menggunakan hak-haknya di sisi undang-undang terhadap harta itu; atau
  - v) menghalang isteri dari menunai atau menjalankan kewajipan atau amalan agamanya; atau
  - vi) jika ia mempunyai isteri lebih daripada seorang, dia tidak melayani isteri yang berkenaan secara adil mengikut kehendak-kehendak Hukum Syara';
- i) bahawa walaupun empat bulan berlalu tetapi isteri masih belum disetubuhi oleh kerana suami bersengaja enggan mensetubuhinya;
- j) bahawa isteri tidak izin akan perkahwinan itu atau izinnya tidak sah, sama ada oleh sebab paksaan, kesilapan, ketidaksempurnaan akal, atau lain-lain hal keadaan yang diakui oleh Hukum Syara';
- k) bahawa pada masa perkahwinan itu isteri, sungguhpun berkebolehan memberi izin yang sah, adalah seorang yang sakit otak, sama ada berterusan atau berselangan, dalam erti Ordinan Sakit Otak 1952 dan sakit otaknya adalah dari suatu jenis atau setakat yang menjadikannya tidak layak untuk berkahwin;
- l) apa-apa alasan lain yang diiktiraf sebagai sah bagi membubarkan perkahwinan atau bagi fasakh di bawah Hukum Syara';

Tiada sesuatu perintah boleh dibuat atas alasan dalam

perenggan (c) dalam subseksyen (1) sehingga hukuman itu telah dikemukakan dan suami telahpun menjalani satu tahun dari hukuman itu.

Sebelum membuat suatu perintah atas alasan dalam perenggan (c) dalam subseksyen (1) Mahkamah hendaklah, atas permohonan suami, membuat suatu perintah menghendaki suami memuaskan hati Mahkamah dalam tempoh enam bulan dari tarikh perintah itu bahawa dia tidak lagi mati pucuk, dan jika suami memuaskan hati Mahkamah sedemikian dalam tempoh itu, tiada sesuatu perintah boleh dibuat atas alasan itu.

Tiada sesuatu perintah boleh dibuat atas mana-mana alasan dalam subseksyen (1) jika suami memuaskan hati Mahkamah bahawa isteri, dengan mengetahui bahawa adalah terbuka kepadanya untuk mendapatkan perkahwinan itu ditolak, telah bertingkahtlaku terhadap suaminya dengan cara yang menyebabkan suami mempercayai dengan munasabah bahawa isteri tidak akan menolak perkahwinan itu, dan bahawa adalah tidak adil kepada suami jika dibuat perintah itu.

Peruntukan dibuat untuk membolehkan perakuan anggapan mati dibuat. Perakuan itu hendaklah didaftarkan seolah-olah perakuan itu telah mewujudkan perceraian.

(S. 53)

Peruntukan dibuat untuk penyenggaraan daftar perceraian dan pembatalan dan acara pendaftaran perceraian dan pembatalan.

(S. 54)

Tiada apa-apa lafaz talaq atau perintah perceraian atau pembatalan boleh didaftarkan melainkan jika Ketua Pendaftar berpuas hati bahawa Mahkamah telah membuat perintah atau perintah-perintah muktamad mengenai penjagaan dan nafkah anak-anak tanggungan, mengenai nafkah dan tempat kediaman isteri yang diceraikan, dan mengenai bayaran mut'ah kepadanya.

(S. 55)

Selain dari haknya untuk memohon nafkah, seseorang perempuan yang telah diceraikan tanpa sebab yang patut oleh suaminya boleh memohon mut'ah atau pemberian saguhati kepada Mahkamah, dan Mahkamah boleh, selepas mendengar pihak-pihak itu dan apabila berpuas hati bahawa perempuan itu telah diceraikan tanpa sebab yang patut, memerintahkan suami membayar sejumlah wang yang wajar dan patut mengikut Hukum Syara'.

(S. 56)

Tiada apa-apa jua yang terkandung dalam Akta ini boleh menyentuh apa-apa hak yang mungkin ada pada seseorang isteri di bawah Hukum Syara' terhadap bekas kahwinnya dan pemberian kepadanya atau apa-apa bahagian daripadanya apabila perkahwinannya dibubarkan.

(S. 57)

6 Mahkamah adalah mempunyai kuasa, apabila membenarkan lafaz talaq atau apabila membuat suatu perintah perceraian, memerintahkan supaya apa-apa aset yang diperolehi oleh pihak-pihak itu dalam masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagi antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

Pada menjalankan kuasa yang diberi itu Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang -

- a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh tiap-tiap satu pihak dalam bentuk wang, harta, atau kerja bagi memperolehi aset-aset itu;
- b) apa-apa hutang yang terhutang oleh salah satu pihak yang telah dilakukan bagi manifest bersama mereka;
- c) keperluan-keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada,

dan tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah membuat pembahagian yang sama banyak.

76
RA Mahkamah adalah mempunyai kuasa, apabila membenarkan lafaz talaq atau apabila membuat perintah perceraian, memerintahkan supaya apa-apa aset yang diperolehi dalam masa perkahwinan dengan usaha tunggal satu pihak kepada perkahwinan itu dibahagi antara pihak-pihak itu.

Pada menjalankan kuasa yang diberikan itu Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada -

- a) takat sumbangan-sumbangan yang telah dibuat oleh pihak yang tidak memperolehi aset itu, kepada kebajikan keluarga dengan memelihara rumahtangga atau menjaga keluarga;
- b) keperluan-keperluan anak-anak yang belum dewasa dari perkahwinan itu, jika ada,

dan, tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah boleh membahagikan aset-aset itu atau hasil jualan itu mengikut apa-apa kadar yang difikirkannya munasabah, tetapi, walau bagaimanapun, pihak yang telah memperolehi aset-aset itu dengan usahanya hendaklah menerima suatu kadar yang lebih besar.

Bagi maksud seksyen ini, rujukan-rujukan mengenai aset yang diperolehi dalam masa perkahwinan termasuklah aset-aset yang dipunyai oleh satu pihak sebelum perkahwinan itu yang telah dimajukan pada sebahagian besarnya dalam masa perkahwinan itu oleh pihak yang satu lagi itu atau dengan usaha bersama mereka.

Tertakluk kepada Hukum Syara', Mahkamah boleh memerintahkan

seseorang lelaki membayar nafkah kepada isteri atau bekas isterinya.

Tertakluk kepada Hukum Syara' dan pengesahan Mahkamah, seseorang isteri tidaklah berhak mendapat nafkah apabila dia nusyuz atau enggan dengan tidak berpatutan menurut kemahuan atau perintah sah suaminya, iaitu, antara lain -

- a) apabila dia menjauhkan dirinya dari suaminya;
- b) apabila dia meninggalkan rumah suaminya bertentangan dengan kemahuan suaminya;
- c) apabila dia enggan berpindah bersama suaminya ke satu rumah atau tempat lain,

tanpa apa-apa sebab yang sah mengikut Hukum Syara'.

Selepas sahaja isteri itu bertaubat dan menurut kemahuan dan perintah sah suaminya, maka isteri itu tidaklah lagi menjadi nusyuz.

(S. 59)

Pada menentukan jumlah sesuatu nafkah yang hendak dibayar, Mahkamah hendaklah mengasaskan pentaksirannya terutama sekali atas kemampuan dan keperluan pihak-pihak itu, dengan mengira kadar nafkah itu berbanding dengan pendapatan orang yang terhadapnya perintah itu dibuat.

(S. 61)

Kuasa diberi kepada Mahkamah untuk memerintahkan cagaran diberi bagi nafkah (S. 62) dan untuk mengkompau nafkah (S. 63).

Hak bagi seseorang isteri yang telah bercerai untuk menerima nafkah daripada suaminya yang dahulu di bawah sesuatu perintah Mahkamah hendaklah terhenti apabila tamat tempoh 'iddah atau apabila isteri itu hidup dalam perzinaan dengan seseorang lain.

Hak bagi seseorang isteri yang telah bercerai untuk menerima pemberian daripada suaminya yang dahulu di bawah sesuatu perjanjian hendaklah terhenti apabila isteri itu berkahwin atau hidup dalam perzinaan dengan seseorang lain, melainkan jika perjanjian itu diperuntukkan selainnya.

(S. 65)

Kuasa diberi kepada Mahkamah untuk mengubah perintah nafkah (S. 66) dan untuk mengubah perjanjian nafkah (S. 67).

Jika Mahkamah berpuas hati bahawa terdapat alasan-alasan untuk membayar nafkah, Mahkamah boleh membuat suatu perintah terhadap suami bagi membayar nafkah sementara yang akan berkuatkuasa dengan serta merta dan terus berkuatkuasa sehingga perintah Mahkamah dibuat atas permohonan untuk

nafkah.

Suami boleh melaraskan nafkah sementara yang dibayar dengan amaun yang diperintah supaya dibayar untuk nafkah di bawah perintah Mahkamah, dengan syarat bahawa amaun yang diterima oleh isteri, setelah ditolak apa-apa potongan, adalah cukup untuk keperluan dasarnya.

(S. 70)

Seseorang perempuan yang diceraikan adalah bernak tinggal di rumah di mana dia biasa tinggal semasa dia berkahwin selagi suami tidak mendapatkan tempat tinggal lain yang sesuai untuk isteri.

Hak tempat tinggal yang diperuntukkan itu akan terhenti -

- a) jika tempoh 'iddah telah tamat; atau
- b) jika tempoh penjagaan anak telah tamat; atau
- c) jika perempuan itu telah berkahwin semula,

dan sesudah itu suami boleh memohon kepada Mahkamah supaya dikembalikan rumah itu kepadanya.

(S. 71)

Kecuali jika sesuatu perjanjian atau sesuatu perintah Mahkamah memperuntukkan selainnya, maka adalah menjadi kewajipan seseorang lelaki menanggung nafkah anaknya, sama ada anak itu berada dalam jagaannya atau dalam jagaan seseorang lain, sama ada dengan mengadakan bagi mereka tempat tinggal, pakaian, makanan, perubatan dan pelajaran sebagaimana yang munasabah memandangkan kepada kemampuan dan taraf kehidupannya atau dengan membayar kosnya.

Kecuali seperti tersebut di atas, adalah menjadi ewajipan seseorang yang bertanggung di bawah Hukum Syara', supaya menanggung nafkah atau memberi sumbangan kepada nafkah kanak-kanak jika bapa kanak-kanak itu telah mati atau tempat di mana bapanya berada tidak diketahui atau jika dan setakat mana bapanya tidak berupaya menanggung nafkah mereka.

(S. 72)

Mahkamah boleh pada bila-bila masa memerintahkan seorang lelaki membayar nafkah untuk faedah mana-mana anaknya -

- a) jika dia telah enggan atau cuai mengadakan peruntukan dengan munasabah bagi anaknya itu;
- b) jika dia telah meninggalkan langsung isterinya dan anaknya itu adalah dalam jagaan isterinya;
- c) dalam masa menanti keputusan sesuatu prosiding hal ehwal suami isteri; atau

difikirkan munasabah oleh Mahkamah.

- d) apabila membuat atau selepas daripada membuat suatu perintah melotakkan anak itu dalam jagaan seseorang lain.

Mahkamah adalah juga berkuasa memerintahkan seseorang yang bertanggungjawab di bawah Hukum Syara' supaya membayar atau memberi sumbangan terhadap nafkah seseorang anak jika Mahkamah berpuas hati bahawa memandoang kepada kemampuannya adalah munasabah bagi Mahkamah memerintahkan sedemikian.

Sesuatu perintah itu boleh mengarahkan supaya pembayaran dibuat kepada orang yang menjaga atau memelihara dan mengawal anak itu atau kepada pemegang-pemegang amanah bagi anak itu.

Kuasa diberi bagi Mahkamah memerintahkan dajaran bagi nafkah seseorang anak (S. 74) dan mengubah perintah mengenai nafkah seorang anak (S. 75) dan mengubah perjanjian mengenai nafkah seorang anak (S. 76). Kecuali -

- a) jika sesuatu perintah mengenai, nafkah seseorang anak dinyatakan sebagai selama tempoh yang lebih singkat; atau

- b) jika sesuatu perintah itu telah dibatalkan; atau

- c) jika sesuatu perintah itu dibuat untuk -

- i) seseorang anak perempuan yang belum berkahwin atau yang, oleh sebab sesuatu hilangupaya dari segi otak atau jasmani, tidak berkebolehan menanggung nafkah dirinya;

- ii) seorang anak lelaki yang, oleh sebab sesuatu hilangupaya dari segi otak atau jasmani, tidak berkebolehan menanggung nafkah dirinya,

perintah nafkah hendaklah tamat apabila anak itu mencapai umur lapan belas tahun, tetapi Mahkamah boleh, atas permohonan oleh anak itu atau oleh seseorang lain, melanjutkan perintah nafkah itu supaya meliputi apa-apa tempoh tambahan yang difikirkannya munasabah, bagi membolehkan anak itu mengikut pelajaran atau latihan lanjut atau lebih tinggi.

(S. 79)

Jika seseorang perempuan cuai atau enggan menanggung nafkah seseorang anaknya yang tidak sah taraf yang tidak berupaya menanggung nafkah dirinya, melainkan seorang anak yang dilahirkan akibat rogol, Mahkamah boleh, apabila hal itu dibuktikan dengan sewajarnya, memerintahkan perempuan itu memberi apa-apa elaun bulanan yang difikirkan munasabah oleh Mahkamah.

Jika tuntutan terhadap bapa yang disangkakan, tuntutan itu hendaklah dibawa dalam Mahkamah Majistret yang mana boleh memerintahkan bapa itu memberi apa-apa elaun bulanan yang

difikirkan munasabah oleh Mahkamah.

Elaun bulanan di bawah seksyen ini hendaklah kena dibayar dari tarikh bermulanya kecuaian atau keengganan menanggung nafkah itu atau dari sesuatu tarikh yang kemudian mengikut sebagaimana yang dinyatakan dalam perintah itu.
(S. 80)

Mahkamah boleh memerintahkan mana-mana orang yang bertanggung tentang hal itu mengikut Hukum Syara', supaya membayar nafkah kepada seorang lain jika dia tidak upaya, sepenuhnya atau sebahagiannya, dari mencari kehidupan oleh sebab kerosakan otak atau jasmani atau tidak sihat dan Mahkamah berpuas hati bahawa memandang kepada kemampuan orang yang pertama tersebut itu adalah munasabah memerintahkan sedemikian.
(S. 60)

Bahagian VII Akta mengenai hadanah atau penjagaan kanak-kanak.

Tertakluk kepada peruntukan Akta itu ibu adalah yang paling berhak dari segala orang bagi menjaga anak kecilnya dalam masa ibu itu masih dalam perkahwinan dan juga selepas perkahwinannya dibubarkan.

Jika Mahkamah berpendapat bahawa ibu adalah hilang kelayakan di bawah Hukum Syara' dari mempunyai hak terhadap hadanah atau penjagaan anaknya, maka hak itu, hendaklah berpindah kepada salah seorang yang berikut mengikut susunan keutamaan yang berikut, iaitu -

- a) ✓ nenek sebelah ibu hingga ke atas peringkatnya;
- b) bapa;
- c) nenek sebelah bapa hingga ke atas peringkatnya;
- d) kakak atau adik perempuan seibu sebapa;
- e) kakak atau adik perempuan seibu;
- f) kakak atau adik perempuan sebapa;
- g) anak perempuan dari kakak atau adik perempuan seibu sebapa;
- h) anak perempuan dari kakak atau adik seibu;
- i) anak perempuan dari kakak atau adik perempuan sebapa;
- j) emak saudara sebelah ibu;
- k) emak saudara sebelah bapa;
- l) waris lelaki yang boleh menjadi warisnya sebagai 'asabah atau residuari.

Tiada seseorang lelaki berhak terhadap penjagaan seseorang kanak-kanak perempuan melainkan lelaki itu adalah seorang muhrim, iaitu, dia mempunyai pertalian dengan kanak-kanak perempuan itu dalam mana dia dilarang berkahwin dengannya.

Jika ada beberapa orang dari keturunan atau peringkat yang sama, kesemuanya sama berkelayakan dan bersetuju menjaga kanak-kanak itu, penjagaan hendaklah diamanahkan kepada orang yang mempunyai sifat-sifat paling mulia yang menunjukkan

perasaan paling kasih sayang kepada kanak-kanak itu, dan jika kesemuanya sama mempunyai sifat-sifat kemuliaan, maka yang tertua antara mereka adalah berhak mendapat keutamaan.
(S. 81)

Hadimah iaitu, perempuan yang mempunyai hak mendidik seseorang kanak-kanak, adalah berhak menjalankan hak terhadap hadanah jika -

- a) dia adalah seorang Islam;
- b) dia adalah sempurna akal;
- c) dia berumur yang melayakkan dia memberi kepada kanak-kanak itu jagaan dan kasih sayang yang mungkin diperlukan oleh kanak-kanak itu;
- d) dia berkelakuan baik dari segi akhlak Islamiah; dan
- e) dia tinggal di tempat di mana kanak-kanak itu tidak mungkin menghadapi apa-apa akibat buruk dari segi akhlak atau jasmani.

(S. 82)

Hak seseorang perempuan terhadap hadanah adalah hilang -

- a) jika perempuan itu berkahwin dengan seorang lelaki yang tidak mempunyai pertalian dengan kanak-kanak itu dalam mana orang lelaki itu dilarang berkahwin dengan kanak-kanak itu, tetapi adalah kembali semula apabila perkahwinan itu dibubarkan;
- b) jika perempuan itu berkelakuan buruk secara keterlaluan dan terbuka;
- c) jika perempuan itu menukar pemastautinannya dengan tujuan untuk mencegah bapa kanak-kanak itu dari menjalankan pengawasan yang perlu ke atas kanak-kanak itu, kecuali bahawa seseorang isteri yang bercerai boleh mengambil anaknya sendiri ke tempat lahir isteri itu;
- d) jika perempuan itu murtad;
- e) jika perempuan itu mencuaikan atau menganiaya kanak-kanak itu.

(S. 83)

Hak hadimah bagi menjaga seseorang kanak-kanak adalah tamat setelah kanak-kanak itu mencapai umur tujuh tahun, jika kanak-kanak itu lelaki, dan umur sembilan tahun, jika kanak-kanak itu perempuan, tetapi Mahkamah boleh, atas permohonan hadimah, membenarkan dia menjaga kanak-kanak itu sehingga kanak-kanak itu mencapai umur sembilan tahun, jika kanak-kanak itu lelaki, dan umur sebelas tahun, jika kanak-kanak

itu perempuan.

Setelah tamatnya hak hadinah, penjagaan adalah turun kepada bapa, dan jika kanak-kanak itu telah mencapai umur kecerdikan (mumaiyiz), maka kanak-kanak itu adalah berhak memilih untuk tinggal dengan sama ada ibu atau bapanya, melainkan jika Mahkamah memerintahkan selainnya.

(S. 84)

Penjagaan kanak-kanak tidak sah taraf adalah semata-mata pada ibu dan saudara mara ibu.

(S. 85)

Walau apapun peruntukan di atas itu Mahkamah boleh pada bila-bila masa dengan perintah memilih untuk meletakkan seseorang kanak-kanak dalam jagaan salah seorang daripada orang-orang yang tersebut di dalam seksyen itu atau, jika ada hal keadaan yang luar biasa yang menyebabkan tidak diingini bagi kanak-kanak itu diamanahkan kepada salah seorang daripada orang-orang itu, Mahkamah boleh dengan perintah meletakkan kanak-kanak itu dalam jagaan mana-mana orang lain atau mana-mana persatuan yang tujuan-tujuannya adalah termasuk kebajikan kanak-kanak.

Untuk memutuskan dalam jagaan siapakah seseorang kanak-kanak patut diletakkan, pertimbangan yang utama ialah kebajikan kanak-kanak itu dan, tertakluk kepada pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada -

- a) kemahuan-kemahuan ibu bapa kanak-kanak itu; dan
- b) kemahuan-kemahuan kanak-kanak itu, jika dia telah meningkat umur dapat menyatakan sesuatu pendapatnya sendiri.

Adalah menjadi suatu anggapan yang boleh dipatahkan bahawa adalah untuk kebaikan seseorang kanak-kanak dalam masa dia kecil supaya berada bersama ibunya, tetapi pada memutuskan sama ada anggapan itu dipakai bagi fakta-fakta sesuatu kes tertentu, Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada tidak baiknya mengacau kehidupan seseorang kanak-kanak dengan bertukar-tukarnya jagaan.

Jika ada dua orang atau lebih kanak-kanak dari sesuatu perkahwinan, Mahkamah tidaklah terikat meletakkan kedua-dua atau kesemuanya dalam jagaan orang yang sama tetapi hendaklah menimbangkan kebajikan tiap-tiap seorangnya secara berasingan.

(S. 86)

Sesuatu perintah jagaan boleh dibuat tertakluk kepada apa-apa syarat yang difikirkan oleh Mahkamah patut dikenakan dan, tertakluk kepada syarat-syarat, jika ada, yang dipakai dari semasa ke semasa, perintah itu adalah menghakkan orang yang diberi jagaan itu untuk memutuskan semua soal berhubungan

dengan pendidikan dan pelajaran kanak-kanak itu.

Mahkamah boleh pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa memecat seseorang penjaga, sama ada seorang ibu bapa atau orang lain dan sama ada dia adalah penjaga bagi diri atau harta kanak-kanak, dan boleh melantik seorang lain menjadi penjaga untuk mengantikannya.

(S. 94)

Jika tidak ada penjaga-penjaga di sisi undang-undang, maka kewajipan bagi melantik seseorang penjaga untuk memperlindungi dan memelihara harta kanak-kanak itu adalah terletak ke atas Mahkamah dan pada membuat sesuatu perlantikan Mahkamah hendaklah terutama sekali memberi pertimbangan-pertimbangan kepada kebajikan kanak-kanak itu.

Pada menimbangkan apakah akan menjadi kebajikan bagi kanak-kanak itu, Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang umur dan jantina kanak-kanak itu, watak dan kebolehan penjaga yang dicadangkan itu dan bagaimana karibnya persaudaraannya dengan kanak-kanak itu; kemahuan-kemahuan, jika ada, ibubapanya yang telah mati, dan apa-apa hubungan penjaga yang dicadangkan itu yang sedia ada dan yang dahulu dengan kanak-kanak itu atau dengan hartanya, dan jika kanak-kanak itu telah mencapai umur membolehkannya untuk membuat sesuatu pilihan yang bijak, maka Mahkamah boleh menimbangkan pilihannya itu.

(S. 90)

Tanpa menyentuh keluasan subseksyen (1), sesuatu perintah jagaan boleh -

- a) mengandungi syarat-syarat tentang tempat di mana kanak-kanak itu akan tinggal dan cara pelajarannya;
- b) mengadakan peruntukan bagi kanak-kanak itu berada bagi sementara dalam pemeliharaan dan kawalan seseorang yang lain daripada orang yang diberi jagaan itu;
- c) mengadakan peruntukan bagi kanak-kanak itu melawat ibu atau bapa yang tidak diberi jagaan atau seseorang dari keluarga ibu atau bapa yang telah mati atau tidak diberi jagaan pada masa-masa dan bagi apa-apa tempoh sebagaimana yang difikirkan munasabah oleh Mahkamah;
- d) memberi ibu atau bapa yang tidak diberi jagaan atau seseorang dari keluarga ibu atau bapa yang telah mati atau tidak diberi jagaan hak untuk berjumpa dengan kanak-kanak itu pada masa-masa dan dengan seberapa kerap yang difikirkan munasabah oleh Mahkamah; atau
- e) melarang orang yang diberi jagaan itu daripada membawa kanak-kanak itu keluar dari Malaysia.

(S. 87)

Sungguhpun hak terhadap hadanah atau penjagaan anak mungkin terletak pada seseorang lain, bapa adalah penjaga hakiki yang pertama dan utama bagi diri dan harta anaknya yang belum dewasa, dan apabila bapa telah mati, maka hak di sisi undang-undang bagi menjaga anaknya itu adalah turun kepada salah seorang yang berikut mengikut susunan keutamaan yang berikut, iaitu -

- a) datuk lelaki di sebelah bapa;
- b) wasi yang dilantik menurut wasiat bapa;
- c) wasi kepada wasi bapa;
- d) wasi datuk lelaki di sebelah bapa;
- e) wasi kepada wasi datuk di sebelah bapa,

dengan syarat bahawa dia adalah seorang Islam, seorang dewasa, adalah siuman, dan boleh dipercayai.
(S. 88)

Peruntukan dibuat mengenai kuasa penjaga menguruskan harta anak di bawah jagaannya. Peruntukan itu mengikut Hukum Syarak.

Apabila menimbangkan apa-apa soal berhubungan dengan penjagaan atau nafkah seseorang kanak-kanak, Mahkamah hendaklah, bila-bila juga praktik, menerima nasihat seseorang, sama ada pegawai awam atau tidak, yang terlatih atau berpengalaman dalam kebajikan kanak-kanak tetapi Mahkamah tidaklah terikat untuk menuruti nasihat itu.
(S. 104)

Mahkamah adalah berkuasa dalam masa perbicaraan hal ehwal suami isteri masih belum selesai atau pada atau selepas pemberian sesuatu perintah perceraian, fasakh, atau pembatalan, memerintahkan seseorang menahan dirinya dari mengganggu atau mencerooboh; dengan apa-apa cara pun ke atas suami atau isteri atau bekas suami atau bekas isterinya.

Kemungkiran mematuhi sesuatu perintah yang dibuat di bawah seksyen itu boleh dikenakan hukuman sebagai suatu penghinaan terhadap Mahkamah.
(S. 107)

Bahagian VIII mengenai pelbagai perkara, seperti pengiktirafan perkahwinan orang Islam yang dilakukan di luar Wilayah Persekutuan (S. 108), pengiktirafan perkahwinan yang dilakukan di Kedutaan dsb. di Wilayah Persekutuan (S. 109) dan kesahtarafan anak.

Jika seseorang perempuan yang berkahwin dengan seseorang lelaki melahirkan seorang anak enam bulan qamariah atau lebih dari tarikh perkahwinannya itu atau dalam masa empat tahun qamariah selepas perkahwinannya itu dibubarkan sama ada oleh sebab kematian lelaki itu atau oleh sebab perceraian, dan perempuan itu pula tidak berkahwin semula, maka lelaki itu hendaklah disifatkan sebagai bapa anak itu, tetapi lelaki itu

boleh, dengan cara li'an atau kutukan, menafikan anak itu sebagai anaknya di hadapan Mahkamah.
(S. 110)

Jika anak itu dilahirkan lebih daripada empat tahun qamariah selepas perkahwinan itu dibubarkan sama ada oleh sebab kematian lelaki itu atau oleh sebab perceraian, lelaki itu tidak boleh disifatkan sebagai bapa anak itu melainkan jika lelaki itu atau mana-mana warisnya menegaskan bahawa anak itu adalah anak lelaki itu.
(S. 111)

Jika seorang perempuan, yang tidak berkahwin semula, membuat satu pengakuan bahawa tempoh 'iddahnya telah tamat sama ada 'iddah itu adalah oleh sebab kematian atau perceraian dan perempuan itu kemudiannya melahirkan seorang anak, maka suami perempuan itu tidak boleh disifatkan sebagai bapa anak itu melainkan jika anak itu telah dilahirkan kurang daripada empat tahun qamariah dari tarikh perkahwinan itu dibubarkan oleh sebab kematian suaminya itu atau oleh sebab perceraian.
(S. 112)

Jika seorang lelaki melakukan persetubuhan syubhah dengan seorang perempuan dan kemudiannya perempuan itu melahirkan seorang anak dalam tempoh antara enam bulan qamariah hingga empat tahun qamariah selepas persetubuhan itu, maka lelaki itu hendaklah disifatkan sebagai bapa anak itu.
(S. 113)

Peruntukan dibuat bagi pengakuan yang sah mengikut Hukum Syarak. Jika seseorang lelaki mengaku seorang lain, sama ada dengan nyata atau dengan tersirat, sebagai anaknya yang sah, lelaki itu hendaklah disifatkan sebagai bapa anak itu jika syarat-syarat yang berikut dipenuhi, iaitu -

- a) tiada seseorang lain disifatkan sebagai bapa anak itu;
- b) perbezaan antara umur lelaki itu dengan umur anak itu memunasabahkan pertalian antara mereka sebagai bapa dan anak;
- c) jika anak itu telah akil baligh, di mana dia boleh membuat keputusan, anak itu telah memersetujui tentang ianya diakui sebagai anak;
- d) lelaki dan ibu anak itu mungkin boleh disatukan dengan sah dalam perkahwinan pada masa pembenihan;

Jika seseorang telah tidak lagi hidup bersama dengan isterinya mengikut cara yang dikehendaki oleh Hukum Syarak, isteri itu boleh memohon kepada Mahkamah untuk mendapatkan perintah supaya orang itu hidup bersama semula dengan isterinya.
(S. 120)

Jika, selain daripada Akta ini, apa-apa perkara yang menyentuh sahnya sesuatu perkahwinan kena diputuskan, mengikut kaedah-kaedah Undang-undang Antarabangsa Persendirian, dengan merujuk kepada undang-undang sesuatu negara asing, maka Mahkamah hendaklah merujukkan perkara itu kepada Mahkamah Tinggi.
(S. 122)

Bahagian IX Akta ini mengenai penalti. Kebanyakan peruntukan dalam bahagian ini mengikut undang-undang lama.

Jika seseorang lelaki berkahwin lagi di mana-mana jua pun dalam masa perkahwinannya yang sedia ada masih berterusan tanpa mendapat kebenaran secara bertulis terlebih dahulu dari Mahkamah maka dia adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.
(S. 123)

Jika seseorang lelaki menceraikan isterinya dengan melafazkan talaq dengan apa-apa bentuk di luar Mahkamah dan tanpa kebenaran Mahkamah itu maka dia adalah melakukan suatu kesalahan dan hendaklah dihukum denda tidak melebihi satu ribu ringgit atau penjara tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya denda dan penjara itu.
(S. 124)

to avoid abuse.

Talak-lila disahkan, istin bayar H sebagai khoto.; Tidak boleh
dinjauk. (Above when H revokes immediately after order

lihat: di Ktan..

Talak - only according to Shafi school - Mria
Indonesia.

lemahan: Tidak ada laporan
Tidak ada laporan ks.